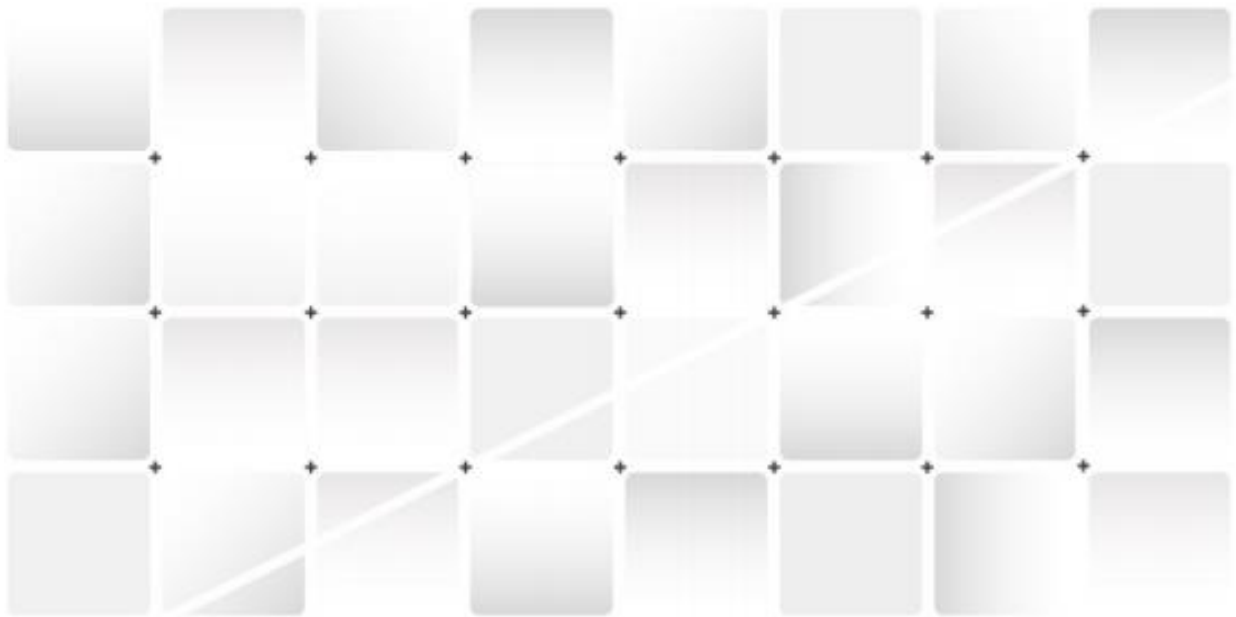

CODI DEONTOLÒGIC

Diari de Barcelona

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
Barcelona

CODI DEONTOLÒGIC

Diari de Barcelona

Diari de Barcelona és un projecte de la Universitat Pompeu Fabra, amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona.

Primera edició: abril de 2020

Annex I i apartat de revisió i ampliació: març de 2021

Publicació: novembre de 2021

Coordinació:	Xavier Ramon Roger Cassany Anna Pacheco	Marcel Mauri Andrés González - Nandín David Meseguer
Maquetació:	Pau Torres	

Redacció primera edició:	Marc García Guillem Guardiola	Sara Gómez Adrià Laborda	Malena Ramajo
Annex I, revisió i ampliació:	Eduard Boada Marc Carola	Guillermo Cabellos Marc Cases	Joan Cebrián

El text publicat en aquesta obra està subjecte a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya (CC BY-NC-ND 3.0 ES). Podeu copiar-lo, distribuir-lo i transmetre'l públicament sempre que en reconegueu l'autoria, no en feu un ús comercial i no en feu una obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/>

CODI DEONTOLÒGIC

Declaració de principis de la feina periodística al Diari de Barcelona

El Codi deontològic del Diari de Barcelona (DdB), promulgat el novembre de 2021, és el fruit d'un procés de redacció i revisió que comença en el mateix moment que la capçalera reneix perquè l'objectiu d'aquest és, precisament, delimitar el context especial del diari: El DdB és un diari fet per estudiants que cerca donar una nova perspectiva a l'actualitat, des d'una òptica jove i multicultural, centrada en cinc eixos: feminisme, visibilització dels col·lectius vulnerables, habitatge, consciència ambiental i futur. Per això aquest no pretén actuar en substitució dels codis deontològics del [Col·legi de Periodistes de Catalunya](#), de la [Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya](#) (FAPE) i de la [UNESCO](#), que el diari i els seus redactors subscriuen, sinó que apareix per la necessitat del Diari de Barcelona d'impulsar les seves pròpies recomanacions adaptades a una nova generació de periodistes.

El codi deontològic del Diari de Barcelona ha estat elaborat entre dues promocions de redactors del diari i supervisat per la coordinació del DdB i el professorat de l'assignatura Deontologia Periodística que, conjuntament, han acordat que aquest instrument de retiment de comptes ha de reunir les següents característiques:

- **Seguir les pautes de la deontologia del gremi de periodistes.** El Diari de Barcelona vol ser un mitjà de comunicació professional i consolidat i per tant ha de treballar amb les mateixes normes que la resta de diaris i mitjans de prestigi de Catalunya. Cal fixar-se en la feina professional per enriquir l'experiència pròpia.
- **Tenir en compte les noves realitats socials.** La joventut ha adquirit un seguit de compromisos socials que necessiten trobar resposta i veu en el periodisme. El codi deontològic i les pertinents recomanacions específiques han d'unificar criteris a l'hora de tractar aquestes temàtiques, sovint de naturalesa delicada, per tal d'informar amb veracitat i alhora no ferir innecessàriament la sensibilitat de ningú.
- **Ser prou ampli per ser adaptable i, alhora, rígid en els fonaments clau.** El codi deontològic ha de ser un manual que sigui capaç d'adaptar-se a les temàtiques i enfocaments canviants en els temps que corren. Alhora, però, hi ha factors immutables en el periodisme de qualitat que no poden ser vulnerats de cap manera.

RECOMANACIONS DEL MARC GENÈRIC

01. Informar de forma honesta i aspirar a la veracitat.

Els periodistes del Diari de Barcelona formen part d'una generació que prioritza un seguit de temes que observen des d'una òptica pròpia i amb una sensibilitat especial, però això no vol dir que el tractament de la informació no hagi de complir els criteris bàsics de veracitat i neutralitat informativa. No es pot oferir un relat equivocat o esbiaixat de la realitat. Els periodistes del Diari de Barcelona defugiran la difusió d'especulacions, conjectures i rumors.

02. Focalitzar el ferm compromís amb la joventut.

El propòsit del diari és cobrir informativament totes les àrees que tenen un impacte rellevant a la societat, però amb un especial èmfasi als que es poden considerar interessos de la joventut. El procés de selecció i publicació de la informació ha de tenir present les inquietuds de la redacció, en tant que joves, i ha d'estar connectat amb el lector, a fi de procurar donar veu a una àmplia varietat de col·lectius. Així, és important tenir en compte els problemes estructurals que afecten els joves. Per tant, cal evitar simplificar i homogeneïtzar el col·lectiu, de manera que no se'ls ha de culpar sobre qüestions de les quals no són els únics responsables.

03. Vetllar per la independència informativa.

Els redactors i els coordinadors han d'evitar actuar en favor d'interessos particulars, ja siguin polítics, econòmics, corporatius o culturals. Cal afavorir el treball en equip amb l'objectiu d'enriquir i pluralitzar el relat. La redacció del Diari de Barcelona serà un punt de debat i el seu propi *watchdog*. Els periodistes no podran acceptar retribucions o gratificacions que puguin condicionar les seves informacions. Així, cal evitar presentar anuncis publicitaris i promocions sota l'aparença pretesa d'una peça periodística.

04. Utilitzar el DdB com a camp de proves i d'experimentació.

Aquest mitjà és un espai mediàtic on s'encoratja a la redacció perquè innovi en format i llenguatge. El Diari de Barcelona té una vessant acadèmica que l'allunya de l'exercici periodístic que es duu a terme als mitjans convencionals i que el converteix en un espai d'experimentació en forma i contingut. Així i tot, és important tenir present que, com a mitjà d'informació que és, l'exercici periodístic és la base de treball. En aquest sentit, el DdB ha de funcionar com una clau que permeti a l'alumnat obrir portes: ha d'ajudar al redactor a accedir a experiències noves (entrevistes, fonts, rodes de premsa, etc.) a les que sigui difícil tenir accés sense la credencial del Diari de Barcelona.

05. Evitar ser esclaus de l'actualitat.

No és un requisit indispensable ser els primers a publicar una informació; és preferible donar perspectiva i un relat més pausat. La redacció ha de proporcionar el context per situar els fets i donar una visió acurada de la realitat. No s'ha d'oblidar l'actualitat, però s'ha de tenir present que el Diari de Barcelona no ha d'entrar en cap cursa contra ningú. Els recursos dels quals disposa el diari són limitats i el treball periodístic de la seva redacció ha de procurar que la rapidesa no faci disminuir la qualitat periodística.

06. Curar els continguts de les xarxes socials.

Les xarxes socials són una font d'informació important i bidireccional. El DdB ha de treballar per no publicar informacions ambigües o enganyoses als seus perfils. Els redactors han de tenir present que la informació que prové de les xarxes és una informació en brut, que cal contrastar i curar abans de poder-la publicar. Els periodistes del Diari de Barcelona utilitzaran la informació de les xarxes, però no basaran les seves peces només en tuits i publicacions a Instagram.

07. Respectar el dret a la intimitat i a la pròpia imatge.

Fer especulacions que convidin al sensacionalisme i espectacularització contradiu l'ètica del mitjà. S'ha de respectar sempre el dret a la intimitat, imatge i dignitat de les persones que apareixen a les publicacions del DdB. El redactor no pot jugar la dualitat de ser periodista i alumne. Si el que està fent es publica o té possibilitats de publicar-se al Diari de Barcelona, té l'obligació de presentar-se com a redactor del mitjà a l'hora de contactar amb les fonts.

08. Donar veu a totes les parts, en especial a les silenciades.

Des del Diari de Barcelona s'ha de donar l'oportunitat de rèplica a totes les parts que conflueixin en un tema tractat pel mitjà. Si, arribat el cas, una de les parts no vol donar la seva versió, s'haurà d'especificar al mateix text. Cal tenir present que la tipologia del mitjà l'allunya de les pressions institucionals i corporatives dels mitjans tradicionals i, per tant, brinda una oportunitat per donar veu a individus i col·lectius silenciats. La suma de visions permet una perspectiva més àmplia i una visió més acurada de la realitat.

09. Facilitar la transparència i el diàleg amb l'audiència.

És important mantenir interaccions i feedback continu amb els lectors per controlar les informacions, a més de renovar-les i orientar-les cap a les seves inclinacions, sense perdre de vista els eixos rectors que guien la línia editorial del mitjà. La redacció del Diari de Barcelona no només serà un espai de debat portes endins, sinó que també ho serà portes enfora. S'ha de mantenir un espai de conversa i aportacions que enriqueixin la pluralitat i diversitat temàtica del DdB mitjançant els diversos instruments de retiment de comptes.

10. Implementar les guies específiques pròpies i de tercers.

Les guies específiques han de servir com a eines útils per assegurar la qualitat i l'adequació en els temes amb què la redacció se sent especialment sensibilitzada. Aquestes cobreixen cadascun dels matisos pertinents a la gran diversitat de temes i aspectes tractats. D'aquesta manera el Diari de Barcelona combatrà els prejudicis i estereotips que atemptin contra la igualtat de gènere i la diversitat d'orientació sexual, entre d'altres qüestions fonamentals.

11. Preservar els drets dels menors.

Amb especial atenció, és necessari protegir i salvaguardar els drets d'infants, adolescents i joves menors d'edat durant la pràctica periodística. És preferent que no se'n reveli la identitat, sobretot quan es tracten de víctimes. En un sentit ampli, els menors no poden ser objecte d'imatges ni entrevistes sense el consentiment dels seus tutors legals. Així, el mitjà s'oposa frontalment a la seva instrumentalització a fi i efecte de treure'n un rèdit mediàtic.

12. Reflectir i protegir la diversitat cultural.

És essencial que la pràctica professional aglutini i plasmi la diversitat cultural present a la societat. Aquesta varietat social, però, mai ha de servir per estigmatitzar ni assenyalar cap mena de col·lectiu. Per tant, no s'han d'incloure informacions que contribueixin a perpetuar estereotips. Així, sempre que no sigui estrictament necessari per al coneixement global de la peça, cal evitar mencionar l'ètnia, l'origen, la cultura, la religió i el color de la pell dels participants de la informació. El rol dels professionals és clau per afavorir la pluralitat de fonts i la interculturalitat en la labor periodística.

13. Respectar els drets d'autor i la propietat intel·lectual.

En ser un mitjà digital nadiu, cal respectar especialment els drets d'autor i propietat intel·lectual que sorgeixen arran de qualsevol activitat informativa, creativa i artística. La reproducció d'imatges, vídeos i àudio no pot vulnerar els drets esmentats i, sempre que es faci ús de continguts audiovisuals aliens, cal citar-ne l'autoria. Cal evitar, sense paliatius, qualsevol mena de plagi.

REVISIÓ I AMPLIACIÓ DEL CODI

El present és un apartat que té com a objectiu fixar el procediment a seguir per revisar i ampliar el codi deontològic del Diari de Barcelona. Com el mateix diari, aquest codi és transparent i ha de ser permanentment subjecte de diàleg per adaptar-se a una realitat en constant canvi i transformació. La redacció del DdB canvia anualment i totes les promocions han de fer-se seu el diari i també aquesta eina de retiment de comptes.

Revisió i modificació

El codi deontològic ha de passar una revisió anual ordinària i pot passar revisions extraordinàries si la redacció així ho considera per majoria. Aquesta és necessària per detectar mancances i introduir nous punts. En cap cas, però, pot fer-se una modificació de la guia de recomanacions del marc genèric o dels annexos ja publicats si no existeix una de les següents causes de força major:

1. La majoria de la redacció (tenint present als coordinadors) manifesta incomoditat o desacord amb un o més punts de la guia.
2. La realitat requereix un canvi en el Codi Deontològic perquè el mitjà pugui seguir exercint les seves funcions principals (acadèmica i informativa).
3. La revisió es fa abans de fer públic el Codi Deontològic.

Ampliació

La revisió no és, però, feina en va. A partir d'aquestes revisions es poden proposar ampliacions del codi. La principal eina per fer-les són els annexos. Per introduir un nou annex al codi cal que aquest compleixi les següents característiques:

1. **Sigui fruit d'una revisió detallada del codi:** per introduir un annex cal una feina prèvia d'anàlisi i detecció de mancances que justifiquin l'ampliació.
2. **No contradigui els principals codis deontològics que subscriu el diari:** aquest codi no pretén substituir cap dels principals codis deontològics sinó complementar-los i per tant cap punt pot contradir les recomanacions que emanen d'aquests.
3. **L'ampliació hagi estat presentada i aprovada per redacció:** tot i que la revisió i redacció de les ampliacions es pot delegar a un equip més o menys petit, l'annex no es podrà introduir al codi fins que la redacció no

hi hagi donat el vistiplau. Per això és important presentar el projecte a la redacció i debatre les possibles esmenes de millora. En cas de no arribar a consens durant el debat, es pot portar l'annexió a votació.

4. **Aporti recomanacions noves:** Els codis deontològics són útils en tant que concisos i per tant és important que la informació no es repeteixi múltiples vegades, ja que poden dificultar la navegació per aquest i per tant, restar-los utilitat.
5. **Puguin sintetitzar-se les inquietuds en un annex:** El codi no pot convertir-se en un recull d'inquietuds personals. Per això, en les revisions anuals no es poden afegir un nombre il·limitat d'annexos. Cada promoció ha de tenir dret a fer-se seu el codi però, amb l'excepcionalitat de causa major que també regeix la modificació, només s'ha d'afegir un annex per revisió, i només si aquest és necessari.

Aquest procediment també està subjecte a revisió i pot ser modificat seguint els mateixos criteris que regeixen la modificació del codi deontològic. L'apartat també regula la modificació de les diferents guies específiques pròpies del Diari de Barcelona.

ANNEX I

Aprentatges de la pandèmia

A. 101. Explorar i explotar els recursos en línia.

El distanciament social imposat per la pandèmia ha dificultat la professió periodística a tots els nivells, però també ha permès descobrir noves eines que faciliten l'exercici periodístic a distància, sobretot eines que permeten les videotrucades amb gravació d'imatge i/o so. El Diari de Barcelona ha de permetre i encoratjar als seus redactors a explorar aquests recursos. Els redactors han d'utilitzar aquestes eines seguint l'ètica periodística: Per obtenir informació cal presentar-se com a periodista i és indispensable avisar que s'està utilitzant aquell recurs per recopilar informació que serà publicada al DdB.

A. 102. Mantenir l'essència educativa del diari.

El Diari de Barcelona ha de ser, per sobre de tot, un espai d'aprenentatge. Per això, tot i buscar la màxima semblança al món professional, cal tenir present que la majoria de redactors són alumnes o estudiants fent el TFG/pràcticum i que el diari és un espai educatiu per ells.

A. 103. Vetllar per la protecció dels drets del periodista.

Els redactors del Diari de Barcelona, en la seva majoria, són estudiants no col·legiats. Així i tot, cal que el Diari i la Universitat vetllin perquè els drets que es suposen de la professió periodística no desapareguin per la condició d'estudiants. El Diari i la Universitat són responsables de proporcionar el material necessari perquè l'alumnat pugui fer un exercici periodístic amb els drets garantits i amb total seguretat.

A. 104. Evitar opinions que atemptin contra la seguretat pública.

La pandèmia ha servit per confirmar que la idea periodística de donar veu a totes les parts es confon amb convertir-se en altaveu de qualsevol opinió. El periodista ha de treballar per desmentir idees fruit de la postveritat (en el cas pandèmic de la COVID-19 per exemple les idees negacionistes), sobretot si aquestes poden atemptar contra la seguretat pública. S'ha de diferenciar sempre l'opinió de la informació, encara que sigui en boca de tercers i s'han de desmentir totes les que es vulguin fer passar com a informació.